

mal retingut' en els parlars del Nord de França: «traquenard» (FEW I, 338a15), rodanès *bressolo* 'fossa per a un mort' (veg supra), i d'altra banda «charpen-te sur laquelle repose un navire en construction», que no són més que usos especials del fr. ant. i dial. *berz* 'bressol': a l'Ha-
vre el famós pintor Georges Braque (que naturalment no estava per etimologies, però el pare i l'avi del qual ja vivien a l'Ha-
vre) descrivia «le bâti de poutres et de planches pour la construction et le lancement d'un navire» (article d'ell i de Marcel Brion en «Les Nouvelles Littéraires» del 12-III-1953). També pot ser, doncs, que sota la pressió de *COMBORTI (> -RTIA) i del cèlt. BRETO-/BERTO- 'fet de portar (fet de portar judici, o de portar una criatura)' aquest BERTO- 'llitera' es vagi convertir en BERTIO- 'llit', 'bressol', etc.

No he traslladat ací totes les dades i discussions dels meus citats articles del DCEC, que es podran veure com a complement. De tota manera notem que la posició de la -r- abans de la vocal, pròpia del català i d'altres de les formes romàniques, no és probable que vingui (donada la generalitat del fet en la nostra llengua, i la seva gran extensió en les altres) de cap fet de metàtesi sinó ja de variant en dues formes de l'ètimon (notem que en COMBORTIA/COMBROTIA hi ha el mateix i amb extensió ben semblant de les àrees) sinó de velles condicions apofòniques pre-romanes (recordem que tant BRETO- com BERTO- ja es documenten en cèltic antic); i que la forma primitiva també pogué ser BERCE- o BERCIO-, sense que això hagués d'entrebancar l'encreuament amb el BRT- de *COMBORTIA i potser l'inseguer *bertaim*.

DERIV.: Notem especialment el sentit figurat topogràfic *bressol* 'collada', viu especialment en el Maresme (St. Cebrià de V., Canyamars, 1931). *Bressola* 'collada ampla' a Cerdanya (Portè, Porta, Enveig, 1959); també 'clotadeta poc fonda' a la V. de Camprodon (Abella, 1970, *barsòla*, metàt. recent), *Gorga de la Bressola* a Prats de Molló. També *bressola*, en molts docs. rossell. del S. XIV, més sovint en un sentit com 'panera' (docs. de 1323, 1348, 1363, 1380, 1384, 1388, 1396, 1421): «una *bressola* de fust ab dos armeyles de ferre, e ab lo ferre e nadiyla, e un cercle de ferre, tot de guarniment de molf, de poca valor», a. 1359, a Força Ral; junt amb dos o tres textos més [1384 i potser ja abans] on és 'bressol', sentit que també figura en el *Romillo*, «quina cantaria jo? / --- la que cantava el teu pare --- els infants de las *bressolas* / s'adormen amb el seu so», cançó recollida a Calaf, 205G, i p. 116; cf. Saisset, *Catalanades*, 168). *Bressa* 'bressol' (rossell., Segre i Cardener, *AlcM*).

Del verb: *bressador*; *bressairola*; *bressament*. *Bressera* 'dona encarregada de bressar', mall. (Amengual). *Bresserol* = cast. *cuncta*, mall. (Amengual). *Bressolar* [rossell., cat. NE.]; «li dóna las tetas, / lo posa al *bressol*: / els que lo *bressolen* / àngels del cel són», rossell., *Romillo*, 47B; Verdaguier, *AlcM*]; *bressolada* [empord., *AlcM*; cap a Cardona 'collada', «trobareu unes *bressolades* ---», Navel, 1932]; *bressolejar*, *bressoleig*, *bressoler*, *bressolere*.

¹ La juxtaposició més aviat fa creure que *bres* sigui ací abstracte 'acció de bressar', que sinònim variador de *bressol*, cosa també possible. — ² «lo *bres* o *bressol*: cuna, cunabulum» i «*bressolar* o *bressar*: agitare cunam», *ThPu.*, 309; Pou era gironí però vivia, li daven carrera i l'editaren i dirigiren a València: al llarg del llibre, on dóna l'equivalència dels noms llatins de les coses en català, ho fa sistemàticament donant la forma valenciana i al costat la usual en el bisbat de Girona. Si llavors *cuna* hagués estat forma usual o acceptada a València, no hauria deixat de posar-hi aquest mot junt amb l'altre. Això i guiant-nos per l'ordre usual en la seva obra, i d'acord amb la geografia lingüística, invitaria a creure que llavors es digués *bres* a València i *bressol* a Girona. En casos així no proven gran cosa els dicc. valencians; tanmateix *bressol* i *brès* són ja a l'Escrig de 1851. — ³ Avui *cuna* predomina en una gran zona valenciana i a Eivissa. Però és notable que fins autors tan rigorosament populars en valencià com St. Vicent Ferrer (sermons de la Quaresma, on ni la intervenció d'un amanuense morellà podria imaginar-se) i O. Pou, usin *bressol* o *bres* i mai *cuna*. Sembla, doncs, que no s'hi pugui pensar en res de gaire antic ni mossàrab, sinó en algun trasbals lèxic medieval (repoplació de terres de moriscos o agermanats, propagació d'un tipus de *bressol* més modern, etc.). — ⁴ Si bé, en certes combinacions, distingeixen algunes altes valls N. del Pallars Sobirà, els detalls són complicats i el fet té extensió molt limitada; ací tenim *brès* amb tancada a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (1932-4), però segons *AlcM* *brès* a Esterri i Isavarri, ço que ja va d'acord amb la È que fa suposar el català oriental, etc. En tot cas ja hi ha oberta en gascò des del límit amb la V. d'Àneu: *brès* 'bertrol en forma de cove per agafar truites en els salts d'aigua' a l'Alt Aran, 'panera gran, llarga i plana, per a la roba' tant allí com en aranès central i a l'Armanyac (J. Cor., *Voc. Ar.*, 28). — ⁵ Passat que fos d'origen postverbal, cf. l'ús que hem observat en Llull. — ⁶ Vegeu el croquis. — ⁷ No pertot; justament la de Mistral és el femení *bressolo*: «cavà-nous dins l'areno molo / per tóuti dous qu'uno *bressolo*», «un seul berceau», *Mireio* XII, 62.5, també VIII, 6.1. D'altra banda cap als Alps tenim una forma ben diferent, sense la terminació, i amb variant radical i sentits a tenir en compte per a l'origen: a Grassa *béysa* «corbeille, ouvrage de vancier», i a la zona de Castelana i Poget-Theniers *béysa* 'panera plana i oblonga per ficar els fems en els arguenells', que suposa un *BELTIA femení, mirat per Lausberg (*Litbl.* LVII, 461) com una ultracorrecció contra la tendència de parlars veïns a canviar la -l- en r davant dental; però si hi ha ultracorrecció no és recent ni merament local, car la trobem ja en doc. de 1411 i al N. d'aquesta zona, en els Baixos Alps, on «dos *belsayas* de arena» són dos coves plens d'això (P. Meyer, *Docs. Ling Midi*, p. 205), i això és un derivat en -ATA (com si diguéss-